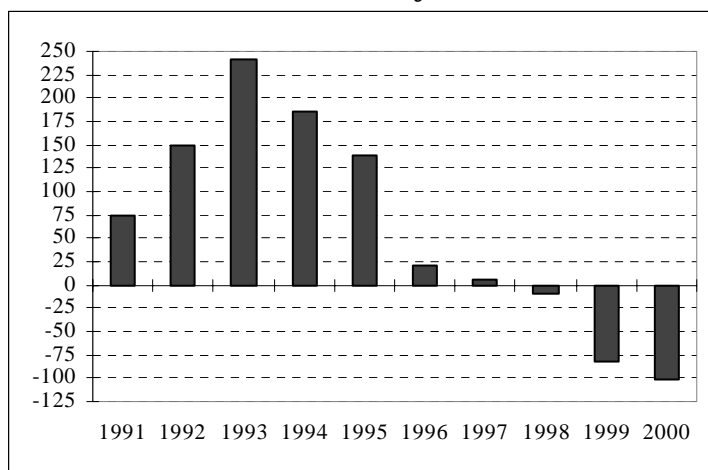

2001-01-05

Budgetöverskottet 102 miljarder 2000

Statsbudgeten gav ett överskott på 101,9 miljarder kronor under 2000. Överskottet är därmed 20 miljarder större än 1999. Det visar utfallet av statens lånebehov, som definitionsmässigt är lika med statsbudgetens saldo fast med omvänt tecken. Överskottet justerat för tillfälliga betalningar kan uppskattas till ca 50 miljarder kronor, att jämföras med ett justerat överskott på ca 35 miljarder 1999.

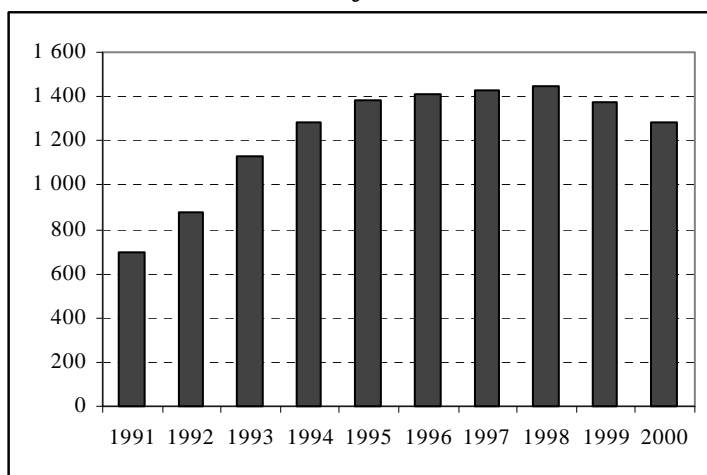
Statens lånebehov 1991–2000, miljarder kronor.

Överskottet är 14 miljarder större än Riksgäldskontoret räknade med i sin decemberprognos. Prognosfelet beror huvudsakligen på oväntat stora fyllnadsinbetalningar inför årsskiftet. För personer som betalar förmögenhets-skatt och t.ex. gjort reavinster är det förmånligt att göra fyllnadsinbetalningar före årsskiftet, eftersom det minskar den skattepliktiga förmögenheten. Inbetalningarna i december 1999 var stora och kontoret väntade ingen ökning, men utfallet tyder på att fyllnadsinbetalningarna blev mer än 10 miljarder större än föregående år. Fyllnadsinbetalningar är notoriskt svårprognostiserade, eftersom de beror på enskilda personers skattesituation och betalningsvanor.

Statsskulden uppgick vid årsskiftet till 1279 miljarder kronor. Det är 95 miljarder mindre än i december 1999. Skillnaden mellan överskottet och skuldminskningen beror i första hand på att kronans värde minskat, vilket ökat marknadsvärdet på valutaskulden. Dessutom hade kontoret något större kortfristiga placeringar än vid förra årsskiftet, till följd av det oväntade överskottet i slutet på december.

Statsskulden 1991–2000, miljarder kronor.

Det primära lånebehovet

Överskottet i det primära lånebehovet blev 191,9 miljarder kronor, ca 21 miljarder mer än 1999. Den gynnsamma ekonomiska utvecklingen i Sverige gjorde att inbetalningarna till skattekontosystemet, via vilket huvuddelen av skatteuppbörden sker, ökade med drygt 50 miljarder. Framför allt växte betalningarna av preliminärskatter och arbetsgivaravgifter. Den goda ekonomiska utvecklingen gav också lägre utbetalningar för arbetslöshetsunderstöd. Inbetalningarna till tullverket ökade med ca 10 miljarder, som en följd av stigande betalningar för import från länder utanför EU, sannolikt kopplat till att dollarkurs och oljepris var högre än 1999.

Omfördelningen av arbetsgivaravgifter mellan staten och buffertfonderna i pensionssystemet, som är ett led i omläggningen av pensionssystemet, ökade utbetalningarna till AP-fonderna med drygt 40 miljarder. Utbetalningarna till kommuner och landsting steg med nära 30 miljarder, i första hand därför att stigande inkomster gjort att basen för kommunalskatten har vuxit.

Räntor på statsskulden

Räntebetalningarna på statsskulden uppgick till 90 miljarder kronor, i stort sett oförändrat jämfört med året före. De löpande räntebetalningarna på lån i kronor minskade med drygt 7 miljarder. Det avspeglar dels att statsskulden är mindre, dels att staten gradvis löser in gamla lån med höga kupongräntor mot lån med kuponger i linje med det nuvarande ränteläget.

Två faktorer verkar i motsatt riktning. För det första uppgick kursförlusterna vid byten och uppköp av obligationer till 15 miljarder, nästan 5 miljarder mer än 1999. Kontoret gjorde under 2000 större sådana transaktioner, bl.a. uppköp i samband med utförsäljningen av Teliaaktier. Vid uppköp och byten uppstår kursförluster, eftersom gamla obligationer med höga kupongräntor handlas till en kurs som ligger över det nominella värdet. Uppköp och byten innebär att staten tidigarelägger räntebetalningar, varför

kursförluster redovisas som räntor på statskulden. Samtidigt minskar räntebetalningarna kommande år i motsvarande grad.

För det andra redovisades under 2000 underkurser vid emission på närmare 1 miljard kronor medan det uppstod överkurser på omkring 2,5 miljarder under 1999. Över- respektive underkurser uppstår därför att kupongräntan på emitterade lån avviker från marknadsräntan. Under 1999 låg marknadsräntorna i genomsnitt under kupongräntorna, vilket gav överkurser som reducerar räntebetalningarna. Marknadsräntorna var under 2000 mer i linje med kupongräntorna på de lån kontoret emitterade, men netto betalade kontoret underkurser, vilket drar upp räntebetalningarna.

Tillfälliga betalningar

Tillfälliga faktorer fortsätter att spela en viktig roll för statsbudgeten. Staten hade under 2000 tillfälliga nettoinbetalningar på ca 50 miljarder kronor, dvs. hälften av överskottet kan uppfattas som tillfälligt. Utförsäljning av statlig egendom gav 75 miljarder kronor. Vidare fick staten in 45 miljarder från AP-fonderna. I motsatt riktning gick i första hand utbetalningarna av de medel som samlats upp i premiepensionssystemet under åren 1995–98. Närmare 50 miljarder av dessa kan klassificeras som tillfälliga betalningar. Vidare ledde byten och uppköp av obligationer till tillfälliga ränteutbetalningar på ca 15 miljarder.

Valutaupplåning under 2000

Under 2000 amorterade staten motsvarande 27,1 miljarder kronor på valutaskulden. Valutaskulden inklusive skuldskötselinstrument minskade med ca 11 miljarder. Skillnaden beror på att kronan i genomsnitt försvagades under året.

Lånebehovet januari 2001

Riksgäldskontoret räknar med ett lånebehov under januari 2001 på 22,8 miljarder kronor. Det är 6 miljarder mer än i decemberprognosen. Orsaken är i första hand en oväntat stor betalning till EU under de första dagarna i januari. Årsprognosen påverkas inte, vilket innebär att Riksgäldskontoret fortsatt räknar med ett överskott på 50–60 miljarder under 2001.

Utfallet av statens lånebehov för januari publiceras den 6 februari 2001, kl. 9.30.¹ Nästa prognos publiceras den 31 januari 2001, kl. 9.30.

För mer information:

Lars Hörngren

08-613 47 36 eller 08-613 47 40

¹ Publiceringsplan för 2001 finns på kontorets webbplats (www.rgk.se). Den kan också beställas på tel. 08-613 47 40. På Internationella Valutafondens webbplats (<http://dsbb.imf.org>) tillkännages tre månader i förväg publiceringstidpunkter för Statens lånebehov och finansiering, i enlighet med den speciella statistikutgivningsstandarden (SDDS).

STATENS LÅNEBEHOV OCH STATSSKULDEN (miljoner kr) 1)	Dec. 1999	Dec. 2000	12 mån.	Skuldstock 2000-12-31
Lånebehov, netto	-9 483	3 746	-101 932	
Primärt lånebehov	-13 672	-3 068	-191 932	
Räntor på statsskulden	4 189	6 814	89 999	
- Ränta på lån i svenska kronor	2 806	4 385	73 847	
- Ränta på lån i utländsk valuta	1 950	2 027	22 353	
- Realiserade valutakursdifferenser	-566	402	-6 200	
Skuldkorrigeringar 2)	-562	-26 077	5 579	
Värderegleringskonto, valutor	853	-1 602	24 284	
Skillnad kassamässig resp. affärsdagsredovisning 3)	0	-16 015	0	
Kortfristiga placeringar	11 308	12 687	1 379	
Statsskuldens förändring	1 263	-9 644	-94 975	1 279 205
Nominella lån i svenska kronor	6 835	4 674	-48 292	937 258
Reala lån i svenska kronor	17	-340	4 745	102 301
Lån i utländsk valuta	-5 589	-13 977	-51 429	239 646

STATSSKULDEN INKLUSIVE SKULD- SKÖTSELINSTRUMENT (miljoner kr) 4)	FÖRÄNDRINGSTAL			Skuldstock 2000-12-31
	Dec. 1999	Dec. 2000	12 mån.	
Nominell skuld i svenska kronor	6 585	4 674	-72 692	800 931
Nominella lån i svenska kronor	6 835	4 674	-48 292	937 258
Skuldskötselinstrument i svenska kronor	-250	0	-24 400	-136 328
Reala lån i svenska kronor	17	-340	4 745	102 301
Skuld i utländsk valuta	-3 610	-6 549	-10 546	391 601
Lån i utländsk valuta	-5 589	-13 977	-51 429	239 646
Skuldskötselinstrument i utländsk valuta	1 979	7 428	40 883	151 955
Statsskulden inkl. skuldskötselinstrument	2 992	-2 215	-78 492	1 294 832

1) Ett negativt lånebehov anger nettoinbetalning, dvs. ett överskott i statens betalningar under perioden.

Statsskulden avspeglar statens direkta låns storlek och sammansättning.

2) Under rubriken *Skuldkorrigeringar* redovisas transaktioner som påverkar statsskulden utan att påverka lånebehovet. Dit hör t.ex. valutaomvärderingar, utbetalningar av medel för inlösen av premieobligationer och premieobligationsvinster samt tillfälliga bokföringstransaktioner.

3) Riksgäldskontoret tillämpar affärsdagsredovisning, vilket innebär att transaktioner påverkar statsskulden på affärsdagen. Lånebehovet beräknas emellertid kassamässigt och påverkas därför inte förrän på likviddagen.

4) *Statsskulden inklusive skuldskötselinstrument* visar skuldens sammansättning sedan Riksgäldskontorets skuldskötselåtgärder, t.ex. skuldbytesavtal (swappar) och terminer, beaktats. En beräkning där skuldskötselinstrument ingår ger en bättre bild av skuldens fördelning, i första hand mellan kronor och utländsk valuta. Även skuldens storlek påverkas, eftersom skuldskötselinstrument i valuta värderas till aktuella valutakurser.